

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 119
від 05 квітня 2023 року

**Про проведення слухань
у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій
на тему: “Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої
освіти: вимірювання та механізми подолання”
(11 травня 2023 року)**

Заслухавши інформацію заступника Голови Комітету, народного депутата України Сергія Колебошина про проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій щодо освітніх втрат і розривів на рівні загальної середньої освіти, які виникли внаслідок повномасштабної війни та впливу пандемії COVID-19, їх вимірювання і механізмів подолання, народні депутати України – члени Комітету з питань освіти, науки та інновацій зазначають наступне.

Тривалий період навчання здобувачів загальної середньої освіти в умовах порушеного освітнього процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабну війну призвів до значних освітніх втрат (learning losses) та поглибив уже наявні освітні розриви (learning gaps) в Україні. Зокрема представники Сектору освіти Світового банку зазначають, що через пандемію та війну освітні втрати в Україні можуть становити понад один рік.

Нині суттєві освітні втрати й освітні розриви мають різні категорії здобувачів загальної середньої освіти України:

ті, хто перебуває на тимчасово окупованих територіях, через відсутність доступу до української освіти;

ті, хто перебуває на контрольованій Україною території поблизу зон активних бойових дій, через відсутність нормальних умов життя й неможливість брати участь в освітньому процесі навіть у дистанційному форматі;

ті, хто перебуває на контрольованій Україною території у відносно віддалених від активних бойових дій регіонах, через тривалі перебої з електропостачанням та доступом до інтернет-зв'язку, зупинки освітнього процесу внаслідок повітряних тривог;

ті, хто перебуває за кордоном, через труднощі в організації навчання за екстернатною або сімейною формами.

Також освітні втрати й освітні розриви через надмірне навантаження можуть бути у тих здобувачів загальної середньої освіти, які перебувають за кордоном і змушені навчатися у двох школах. У зоні особливого ризику також здобувачі початкової освіти, які змушені навчатися лише дистанційно.

Освітні втрати й освітні розриви мають кумулятивний ефект, тобто тенденцію до накопичення й поглиблення, у разі відсутності вчасних і ефективних заходів із їх виявлення та подолання (надолуження прогалин).

На сьогодні держава не володіє повною та достовірною інформацією щодо реального впливу як карантину, спричиненого пандемією, так і війни в Україні на рівень досягнення українськими школярами результатів навчання, визначених державними стандартами загальної середньої освіти. В Україні відсутні усталені процедури для дослідження рівня освітніх втрат і освітніх розривів на рівні загальної середньої освіти, а також не розроблено механізмів їх подолання. Через це держава не може приймати адекватних рішень у галузі освіти для компенсації та надолуження втраченого / недоотриманого.

Враховуючи актуальність вищезазначеної проблематики, є необхідність проведення слухань у Комітеті, під час яких доцільно розглянути питання формування цілісної державної політики щодо вимірювання освітніх втрат і освітніх розривів, які є наслідком пандемії COVID-19 та війни в Україні.

Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:

1. Інформацію заступника Голови Комітету, народного депутата України Сергія Колебошина взяти до відома.

2. Внести до Плану роботи Комітету на період дев'ятої сесії Верховної Ради України ІХ скликання (лютий 2023 року – липень 2023 року) проведення 11 травня 2023 року слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання» (далі – слухання у Комітеті).

3. Затвердити:

3.1. Концепцію проведення слухань у Комітеті (додаток 1).

3.2. План заходів із підготовки та проведення 11 травня 2023 року слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання» (додаток 2).

3.3. Склад робочої групи з підготовки та проведення зазначених слухань у Комітеті (додаток 3).

4. Визначити, що склад робочої групи може бути доповненим за поданням народних депутатів України – членів Комітету.

5. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на народного депутата України, заступника Голови Комітету Сергія Колебошина.

Голова Комітету

Сергій БАБАК

**Концепція слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти,
науки та інновацій «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної
середньої освіти: вимірювання та механізми подолання»**

Постановка проблеми:

Тривалий період навчання здобувачів загальної середньої освіти в умовах порушеного освітнього процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабну війну призвів до значних освітніх втрат (learning losses) та поглибив уже наявні освітні розриви (learning gaps) в Україні. Зокрема представники Сектору освіти Світового банку зазначають, що через пандемію та війну освітні втрати в Україні можуть становити понад один рік.

Нині суттєві освітні втрати й освітні розриви мають різні категорії здобувачів загальної середньої освіти України:

ті, хто перебуває на тимчасово окупованих територіях, через відсутність доступу до української освіти;

ті, хто перебуває на контрольованій Україною території поблизу зон активних бойових дій, через відсутність нормальних умов життя й неможливість брати участь в освітньому процесі навіть у дистанційному форматі;

ті, хто перебуває на контрольованій Україною території у відносно віддалених від активних бойових дій регіонах, через тривалі перебої з електропостачанням та доступом до інтернет-зв'язку, зупинки освітнього процесу внаслідок повітряних тривог;

ті, хто перебуває за кордоном, через труднощі в організації навчання за екстернатною або сімейною формами.

Також освітні втрати й освітні розриви через надмірне навантаження можуть бути у тих здобувачів загальної середньої освіти, які перебувають за кордоном і змушені навчатися у двох школах. У зоні особливого ризику також здобувачі початкової освіти, які змушені навчатися лише дистанційно.

Освітні втрати й освітні розриви мають кумулятивний ефект, тобто тенденцію до накопичення й поглиблення, у разі відсутності вчасних і ефективних заходів із їх виявлення та подолання (надолуження прогалів).

На сьогодні держава не володіє повною та достовірною інформацією щодо реального впливу як карантину, спричиненого пандемією, так і війни в Україні на рівень досягнення українськими школярами результатів навчання, визначених державними стандартами загальної середньої освіти. В Україні відсутні усталені процедури для дослідження рівня освітніх втрат і освітніх розривів на рівні загальної середньої освіти, а також не розроблено механізмів їх подолання. Через це держава не може приймати адекватних рішень у галузі освіти для компенсації та надолуження втраченого / недоотриманого.

Мета заходу: актуалізувати питання формування цілісної державної політики щодо вимірювання освітніх втрат і освітніх розривів, які є наслідком пандемії COVID-19 та війни в Україні, а також механізмів їх подолання.

Орієнтовний список учасників: Комітет з питань освіти, науки та інновацій, Міністерство освіти і науки України, Міністерство фінансів України, Міністерство цифрової інтеграції України, Державна служба якості освіти, Інститут освітньої аналітики, Український інститут розвитку освіти, Український центр оцінювання якості освіти, Національна академія педагогічних наук України, Освітній омбудсмен, представники органів управління освітою, педагогічні працівники, представники Світового Банку, представники експертного середовища (вітчизняні та міжнародні фахівці), представники громадського сектору.

Проблемні питання, які потребують фахової дискусії:

❖ Якою термінологією користуватися для фаховості дискусій (освітні втрати як родове поняття, що включає навчальні втрати та втрати, пов'язані з відсутністю належного виховного процесу; освітні розриви як родове поняття, що включає навчальні розриви та інші види розривів)?

❖ Як вимірювати освітні втрати та освітні розриви?

❖ Якими мають бути шляхи подолання освітніх втрат та освітніх розривів: конкретні механізми, переваги та виклики кожного з них (зокрема другорічництво; навчання під час канікул; репетиторство за державний кошт; перегляд та адаптація освітніх програм із метою їх адаптації до освітніх потреб учнів; розроблення додаткового якісного освітнього контенту, акцентованого на темах, що потребують надолуження; створення та розвиток класів освітнього вирівнювання; методична підготовка вчителів до роботи з учнями, які зазнали навчальних втрат, забезпечення курсами з питань ефективних технологій подолання навчальних втрат; посилення взаємодії вчителів; створення освітніх хабів підтримки, підготовка тьюторів, ІКТ як інструмент вирівнювання)?

❖ Як забезпечити диференційований підхід до різних категорій здобувачів освіти (на контрольованих Україною територіях, на недавно деокупованих територіях, на територіях, які будуть деокуповані в майбутньому; на територіях інших країн тощо)?

❖ Який зарубіжний досвід (приклади ефективних кейсів) подолання навчальних втрат можна ефективно використати в Україні?

Також потребують обговорення:

➤ Розроблення Національної програми подолання освітніх втрат і освітніх розривів на рівні загальної середньої освіти, спричинених пандемією COVID-19 та повномасштабною війною, на період 2023-2030 рр.

- Пошук та визначення фінансового ресурсу для забезпечення заходів з вимірювання та компенсація освітніх втрат та освітніх розривів.
- Забезпечення розвитку системи освітніх вимірювань через інституційний розвиток (зокрема УЦОЯО), незалежні центри оцінювання, а також створення інструментарію та методики вимірювання безпосередньо в ЗЗСО.
- Забезпечення участі України в міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти PISA, TIMSS.
- Залучення фахівців, громадського сектору та іноземних партнерів до розроблення методології, інструментарію, оброблення даних тощо, що стосуються освітніх втрат та освітніх розривів, а також розроблення інструментів їх компенсації.
- Використання потенціалу ІКТ для проведення вимірювання освітніх втрати та освітніх розривів з метою забезпечення повноти даних та можливості використання їх для формування як державної, так і локальної політики в галузі освіти.

Очікувані результати:

Визначити комплекс заходів, необхідних для розроблення системи вимірювання освітніх втрат і освітніх розривів, яка може бути застосована й після скасування воєнного стану в Україні, а також визначити конкретні механізми компенсації освітніх втрат і освітніх розривів.

ПЛАН ЗАХОДІВ
з підготовки та проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання» (11 травня 2023 року)

№	ЗАХОДИ	Термін виконання	Відповідальний за виконання
1.	Сформувати і затвердити склад робочої групи, провести засідання робочої групи, на якому узгодити завдання підготовки й проведення слухань у Комітеті.	до 06.04.2023	Бабак С.В. Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В.
2.	Підготувати та направити на адресу Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної служби якості освіти, Інституту освітньої аналітики, Українського інституту розвитку освіти, Українського центру оцінювання якості освіти, Національної академії педагогічних наук України, Освітнього омбудсмена, органів управління освітою, Світового Банку, представників експертного середовища (вітчизняні та міжнародні фахівці), громадських організацій листи щодо надання інформаційно-аналітичних матеріалів та пропозицій з обговорюваного питання.	до 07.04.2023	Бабак С.В. Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В. Тіран С.В.
3.	Організувати роботу Робочої групи по збору та аналізу інформації щодо освітніх втрат й освітніх розривів на рівні загальної середньої освіти, їх вимірювань та механізмів подолання,	до 24.04.2023	Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В.

	підготовки пропозицій до проекту Рекомендацій слухань у Комітеті.		
4.	<p>Підготувати:</p> <p>1) прес-реліз щодо проведення комітетських слухань та розмістити його на веб-сайті Комітету;</p> <p>2) роздаткові матеріали учасникам слухань у Комітеті;</p> <p>3) попередній список виступаючих;</p> <p>4) список учасників слухань у Комітеті та подати його до комендатури охорони.</p>	<p>до 02.05.2023</p> <p>08.05.2023</p>	<p>Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В. Гарбуза С.А. Малигіна І.В.</p>
5.	<p>Забезпечити:</p> <p>1) замовлення приміщення для проведення слухань у Комітеті;</p> <p>2) організований і своєчасний пропуск учасників комітетських слухань до приміщення Верховної Ради України;</p> <p>3) реєстрацію учасників; роздачу матеріалів, стенографування;</p> <p>4) підготовку та розміщення анонс-повідомлень у засобах масової інформації щодо проведення комітетських слухань, запрошення представників відповідних засобів масової інформації для участі у комітетських слуханнях.</p>	<p>до 06.04.2023</p> <p>11.05.2023</p> <p>11.05.2023</p> <p>до 08.05.2023</p>	<p>Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В. Гарбуза С.А. Малигіна І.В. Тіран С.В.</p>
6.	<p>Підготувати проект Рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання».</p>	<p>до 04.05.2023</p>	<p>Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В. Робоча група</p>

7.	Підготувати матеріали до виступу Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (вступне і заключне слово).	до 04.05.2023	Козієвська О.І. Семенюк С.В. Нестеренко Л.С.
8.	Провести комітетські слухання на тему: «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання».	11.05.2023	Бабак С.В. Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В.
9.	Підготувати за результатами комітетських слухань прес-реліз, розмістити його у засобах масової інформації та на сайті Комітету.	12.05.2023	Малигіна І.В.
10.	Доопрацювати проект Рекомендацій з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених під час слухань.	до 18.05.2023	Козієвська О.І. Нестеренко Л.С. Семенюк С.В. Робоча група
11.	Розглянути проект Рекомендацій на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій.	у травні 2023 року	Бабак С.В. Козієвська О.І.

Голова Комітету

Сергій БАБАК

до Рішення Комітету
від 5 квітня 2023 р.,
протокол № 119

Склад
Робочої групи з підготовки та проведення слухань у Комітеті
Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій
«Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти:
вимірювання та механізми подолання»
(11 травня 2023 року)

№	Прізвище, ім'я	Посада
1.	БАБАК Сергій	Голова робочої групи – Голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій
2.	КОЛЕБОШИН Сергій	Заступник Голови робочої групи - заступник Голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій
3.	ЛИС Олена	Заступник Голови робочої групи –голова підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях Комітету з питань освіти, науки та інновацій
4.	НЕСТЕРЕНКО Лідія	Секретар робочої групи – головний консультант секретаріату Комітету
5.	БАЛАШОВА Тетяна	Керівник експертної групи з питань шкільної освіти директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України
6.	БОЖИНСЬКИЙ Володимир	Науковий співробітник Аналітичного центру «ОсвітАналітика» Київського університету імені Бориса Грінченка
7.	ВАКУЛЕНКО Тетяна	Директор Українського центру оцінювання якості освіти
8.	ВЕРГУН Юрій	Директор Департаменту інституційного аудиту Державної служби якості освіти України
9.	ВОРОХАЄВ Олександр	Т.в.о. директора ДУ «Інститут розвитку освіти»
10.	ГОЛОВКО Микола	Заступник директора Інституту педагогіки НАПН України

11.	ГОРБАЧОВ Сергій	Освітній омбудсмен України
12.	ДУБОВИК Олена	Заступник директора ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
13.	ЕЛЬКІН Олександр	Голова Ради ГО «ЕдКемп Україна», член Консультативної ради з питань сприяння системі загальної середньої освіти при Президентові України
14.	ЗАПЛОТИНСЬКА Олена	Керівник ініціативи із збереження доступу до шкільної освіти проекту SURGe
15.	КОЗИЄВСЬКА Олена	Член робочої групи, керівник секретаріату Комітету
16.	ЛЕЩИК Надія	Начальник відділу медіа та аналітики Служби освітнього омбудсмена
17.	ЛИТВИНЧУК Андрій	Перший заступник директора ДНУ «Інститут освітньої аналітики»
18.	МАТІЯШ Оксана	Директорка ГО «Навчай для України» («Teach for Ukraine»)
19.	СЕМЕНЮК Сергій Володимирович	Член робочої групи, заступник керівника секретаріату Комітету
20.	ТИТИШ Галина	Голова правління ГО «Смарт освіта»
21.	ФІЦАЙЛО Світлана	Начальник відділу змісту освіти, мовної політики та освіти національних меншин директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України

Голова Комітету

Сергій БАБАК